

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska livsmedelsmyndigheten och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet"

(2001/C 155/08)

Den 22 december 2000 beslutade Europeiska unionens råd i enlighet med artiklarna 37, 95, 133 och 152.4 b i EG-fördraget att rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk, lantbruksutveckling och miljö, som förberett ärendet, antog sitt yttrande den 8 mars 2001. Föredragande var Paul Verhaeghe.

Vid sin 380:e plenarsession (sammanträdet den 28 mars 2001) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 92 röster för, sex emot och fem nedlagda röster.

1. Inledning och bakgrund

1.1. Den 8 november 2000 antog kommissionen sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska livsmedelsmyndigheten och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

1.2. Förslaget är ett av de viktigaste av de 84 förslag till lagstiftningsåtgärder för foder- och livsmedelssäkerhet som skall läggas fram under de närmaste tre åren som en uppföljning av kommissionens vitbok om livsmedelssäkerhet från januari 2000. Vitboken innebär en grundläggande omarbeting av EU:s gällande foder- och livsmedelspolitik och är en reaktion på konsumenternas ökande farhågor när det gäller våra livsmedels säkerhet.

1.3. ESK diskuterade vitboken i maj 2000 och avgav ett yttrande⁽¹⁾ som antogs med mycket stor majoritet.

1.4. Flera av de förslag som ESK framförde i sitt yttrande om vitboken har tagits upp i förslaget, nämligen de som rör ökad inriktning på krishantering, införande av vissa kost- och näringsaspekter, införande av färskvatten i definitionen av livsmedel, samt frågor om vattenbruk, fiskeri och havsprodukter.

1.5. Det skall också noteras att artikel 29 i förslaget återspeglar ESK:s viktigaste kommentarer när det gäller möjliga konflikter mellan nationella vetenskapliga yttranden och EU:s egna yttranden, även om ESK, som framgår av de särskilda

kommentarerna, anser att den lösning som erbjuds inte är tillräckligt långtgående när det gäller Europeiska livsmedelsmyndighetens vetenskapliga företrädare. Artikel 35 innebär ett engagemang för att lösa samordningsproblemen mellan EU-organen och de nationella myndigheterna, vilket också var en av de viktigaste punkterna i ESK:s diskussion om vitboken.

1.6. ESK-förslag som inte beaktats är bland annat förslag rörande sociala aspekter som i stället behandlas i andra rättsliga gemenskapsinstrument. ESK vill framhålla att de yttranden som antas av Europeiska livsmedelsmyndigheten kan få påtagliga effekter på exempelvis säkerhet på arbetsplatsen, sysselsättning och industriell konkurrenskraft, och kommittén kommer att behandla dessa frågor i kommande yttranden om särskilda aspekter av livsmedelssäkerheten.

1.7. I tidigare diskussioner om en livsmedelsmyndighet inom EU undrade många ledamöter hur styrelsen skulle vara sammansatt i den föreslagna Europeiska livsmedelsmyndigheten, och de underströk till exempel att man måste inbegripa livsmedelsproducenter, för att framhäva den integrerade helhetsstrategin för livsmedelskedjan. Man tvivlade också på att Europeiska livsmedelsmyndigheten skulle kunna sprida information till allmänheten, med tanke på myndighetens begränsade budget.

1.8. I yttrandet kommer vi ingående att undersöka förslaget, som har följande indelning: avdelning 2 "Allmän livsmedelslagstiftning", avdelning 3 "Europeiska livsmedelsmyndigheten", avdelning 4 "Systemet för snabbt informationsutbyte, krishantering och nödsituationer" och avdelning 5 "Förfaranden och slutbestämmelser".

2. Allmänna kommentarer

2.1. Kommittén välkomnar kommissionens ansträngningar att skyndsamt lägga fram detta förslag. Kommittén kommer

⁽¹⁾ EGT C 204, 18.7.2000, s. 21.

själv att behandla förslaget lika effektivt och hoppas att de övriga berörda institutionerna gör samma sak, med tanke på allmänhetens farhågor på detta område och behovet av att så snart som möjligt få tillgång till ett lämpligt gemenskapsinstrument för riskvärdering i dessa frågor.

2.2. Kommittén beklagar att den översyn av lagstiftningsåtgärderna som nämns i vitboken föregår dels en överenskomelse om de nya principerna och grundläggande kraven för EU:s livsmedelslagstiftning, dels inrättandet av Europeiska livsmedelsmyndigheten. Europeiska livsmedelsmyndigheten kommer alltså att ha en central roll i samband med framtida lagstiftningsarbete men kommer att inrättas först efter det att en översyn gjorts av dessa åtgärder. Med tanke på den tidsplan som angavs vid toppmötet i Nice i december 2000 (verksamheten vid Europeiska livsmedelsmyndigheten skall inledas i början av 2002), uppmanar kommittén EU:s institutioner att undersöka om inte vissa delar av förslaget skulle kunna träda i kraft redan före detta datum.

2.3. Kommittén ställer sig positiv till ökad användning av förordningar som lagstiftningsinstrument inom EU, eftersom detta stärker en enhetlig tillämpning och implementering samt bidrar till att inre marknaden fungerar bättre till både konsumenternas och näringslivets fromma. I det här fallet förvånas dock ESK över att definitionen på så många punkter är antingen vag eller obefintlig (till exempel uttrycken i artikel 19 "när det är möjligt", "i ett lämpligt skede", "representativa organ", "på lämpligt sätt", och artikel 6.3 "andra faktorer av betydelse för det berörda ärendet" samt artikel 6.1 "med hänsyn till omständigheterna eller åtgärdens art"). Eftersom en lag i form av förordning är direkt tillämplig, skulle denna oklarhet kunna leda till problem vid rättslig tolkning och är därför oacceptabel.

2.4. Kommittén anser att större tydlighet krävs när det gäller vilka parter som omfattas av de olika artiklarna i förordningen. Det får inte finnas utrymme för oklarhet när det gäller medlemsstaternas, intressenternas och andra aktörers ansvar. Ett exempel på denna risk för förvirring är artikel 8, där första punkten tycks vara riktad till medlemsstaterna medan andra punkten förefaller ålägga livsmedelsproducenterna vissa skyldigheter. I föreliggande förslag bör hänsyn även tas till att aktörerna i livsmedelskedjan är mycket olika och har skiftande behov i fråga om de regler som de skall följa för att uppnå avsett resultat, nämligen säkra livsmedel. Därför bör man fästa vikt vid småföretagens särskilda ställning inom livsmedelskedjan.

2.5. Kommittén är förvånad över den bristande överensstämmelsen mellan å ena sidan förordningens inledning och å andra sidan innehållet i förslagets artiklar. Detta förefaller vara

omotiverat och skulle kunna medföra ytterligare tolkningsproblem. I femte skälet i inledningen sägs till exempel att de principer och definitioner för livsmedelslagstiftningen som anges i förordningen skall utgöra en gemensam grund för alla åtgärder som rör livsmedel, medan det i artikel 3 angående övriga definitioner sägs följande: "I denna förordning används följande beteckningar med de betydelse som anges här".

2.6. Kommittén välkomnar denna nya angreppsmetod för EU:s livsmedelslagstiftning, med dess tonvikt på livsmedelssäkerhet, men rekommenderar en kontinuerlig integration av fast etablerade nyckelprinciper, till exempel fri rörlighet, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och subsidiaritet, som en stor del av livsmedelslagstiftningen bygger på. EU:s livsmedelslagstiftning bör inte bara ha som mål att värna om principer som livsmedelssäkerhet utan också om andra aspekter, exempelvis att utveckla den europeiska livsmedelsmodellen som bygger på kvalitet, mångfald och säkerhet, i enlighet med rådets (jordbruk) definition i Biarritz.

2.7. Kommittén är också övertygad om att den tonvikt som läggs på konsumentskydd, och som ESK stöder, även kommer att främja andra viktiga mål som unionen har, till exempel en bättre fungerande inre marknad och ökad konkurrenskraft för EU:s livsmedelsindustri. Det är endast genom att återställa konsumenternas förtroende och garantera en ändamålsenlig tillsyn, spårbarhet och kontroll som det blir möjligt att undvika nyprotektionistiska attityder och störningar på inre marknaden.

2.8. När det gäller Europeiska livsmedelsmyndigheten avser ESK att vid ett senare tillfälle lämna mer ingående kommentarer, när myndigheten bedrivit verksamhet under tillräckligt lång tid. Även om uppbyggnad, arbetsmetoder med mera, förefaller vara väl genomtänkta kommer en riktig bedömning av det nya organets styrka och svaghet att kunna göras först när det bedriver en praktisk verksamhet. Därför insisterar ESK på att kommittén tas med bland de institutioner som skall erhålla Europeiska livsmedelsmyndighetens arbetsprogram och verksamhetsrapporter (se kommentarerna till artikel 24.7 tredje stycket).

2.9. Kommittén anser att förslaget till förordning borde innehålla en tydligare och mer effektiv handlingsplan. För att säkerställa att livsmedelssäkerheten även fortsättningsvis ges en prioriterad ställning inom ramen för ESK:s verksamhet kommer kommittén att med jämna mellanrum utvärdera utvecklingen på området, för att på så sätt säkerställa en ständig dialog med det organiserade civila samhället och förbättra överskådligheten, kontakterna och kommunikationen med allmänheten.

2.10. ESK instämmer helt i valet av uttrycket "myndighet" för detta nya organ, eftersom detta understryker att den uppenbara avsikten med organet är att den skall utgöra en

hörnsten i EU:s nya politik för livsmedelssäkerhet. ESK är dock medveten om att uttrycket "myndighet" kan ha olika innebörd i skilda rättskipningsområden inom EU och skulle därför vilja rekommendera att en förteckning upprättas över de viktigaste aspekterna av detta uttryck och över de frågor där myndighetens vetenskapliga rådgivning krävs innan ny lagstiftning införs. Det nya organet bör få befogenhet att agera som slutlig skiljedomare i sådana fall då vetenskapliga yttranden strider mot varandra, eller åtminstone ha företräde i sådana fall då konflikt uppstår när det gäller frågor som faller inom organets ansvarsområde.

3. Särskilda kommentarer

Avdelning I — Räckvidd och definitioner

3.1. Artikel 2 ("Definition av livsmedel"). Denna definition förefaller vara mycket bred och motsvarar den "integrerade helhetsstrategin" för livsmedelskedjan. I vissa delar är dock definitionen mycket snävare. Om man definierar livsmedel i relation till läkemedel så riskerar man att inte beakta den nyare utvecklingen på livsmedelsmarknaden. Livsmedel som sägs vara bra för hälsan, till exempel att de kan "minska risken för sjukdom", skulle enligt vissa bedömare i dag innebära ett anspråk på att livsmedlet kan förebygga sjukdomar och skulle därför kunna falla inom definitionen av läkemedel och inte inom den kategori av livsmedel med påstådda hälsoeffekter som de egentligen tillhör.

3.1.1. Det andra stycket i definitionen innehåller inte "kosttillskott", trots att ett särdirektiv om detta för närvarande behandlas inom ramen för medbeslutandeförfarandet⁽¹⁾. Kommittén skulle vilja rekommendera att detta begrepp tas med i definitionen, eftersom det tidigare ofta har givit upphov till klassificeringssvårigheter, särskilt i förhållande till läkemedel.

3.2. Artikel 3 ("Övriga definitioner"). När det gäller första stycket är det av intresse att notera att djurfoder visserligen utesluts från definitionen av livsmedel men ändå betraktas som ett viktigt inslag i livsmedelslagstiftningen. ESK anser att användningen av uttryck och begrepp i olika artiklar bör kontrolleras nog så att alla slag av missförstånd kan undvikas. Även punkt 3 (livsmedelsföretagare) måste förklaras ytterligare, särskilt med tanke på hur uttrycket översatts i andra språkversioner av förordningen och på det stora ansvar som tilldelas dessa företagare, till exempel i artikel 10. Kommittén beklagar att tillfället inte utnyttjats att definiera begrepp som "vilseledande", "produktförfalskning", och så vidare.

Avdelning II — Allmän livsmedelslagstiftning

3.3. Artikel 5 ("Allmänna mål"). Med hänvisning till vad som sagts i 2.7 ovan bör punkt 1 innehålla ett omnämnande av inre marknadens ändamålsenliga funktion. Kommittén konstaterar att frågor om djurskydd och miljöskydd förs in i en livsmedelsrättslig förordning. Vi utgår ifrån att man bara väger in dessa båda mål i den mån de har omedelbar relevans för livsmedelssäkerheten. Dessutom väcks frågan hur kommissionen tänker se till att dessa mål också uppfylls för importerade livsmedel, enligt föreskrifterna i artikel 16.1 ("Minst lika höga krav").

3.4. Artikel 5 ("Allmänna mål"). Punkt 3 ligger visserligen allmänt sett i linje med de grundläggande principerna i SPS-avtalet, men är allmänt formulerad vilket gör det möjligt för EU att välja att inte respektera internationella skyldigheter, till synes utan att i detalj behöva motivera varför.

3.5. Artikel 6 ("Skydd av hälsa"). Som nämnades ovan (punkt 2.3) måste påståendet i punkt 1 klargöras, nämligen att lagstiftningen skall bygga på riskanalys "utom i de fall då detta inte är lämpligt med hänsyn till omständigheterna eller åtgärdens art". Att avvika från en princip som man skulle kunna betrakta som en av de mest grundläggande i det nya arbetssättet bör endast vara möjligt under väl definierade omständigheter. Hänvisningen till "andra faktorer av betydelse för det berörda ärendet" i punkt 3 behöver också klargöras/definieras. Skrivningen föregriper också de diskussioner som för närvarande förs på internationell nivå. I enlighet med ESK:s yttrande om vitboken bör man fastställa hur dessa "andra faktorer av betydelse" (t.ex. miljön, hållbar utveckling och djurskydd) skall företrädas och vägas in i en livsmedelspolitik som har säkerhet som främsta målsättning (se yttrandet om vitboken, punkt 3.18).

3.6. Artikel 7 ("Försiktighetsprincipen"). Det är inte särskilt logiskt att en princip som har fått så mycket uppmärksamhet inte definieras i förordningen. Dessutom måste begreppet "vetenskaplig osäkerhet", som försiktighetsprincipen verkar grundas på, fastställas noggrannare. Det är ett allmänt accepterat faktum att "vetenskaplig säkerhet" inte är ett realistiskt mål i det här sammanhanget. När det gäller försiktighetsprincipen hänvisar ESK till sitt eget yttrande i frågan, antaget den 12 juli 2000 (se slutsatserna, punkt 14.2)⁽²⁾.

3.7. Artikel 8 ("Tillvaratagande av konsumenternas intressen"). Kommittén delar den grundläggande oro som kommis-

⁽¹⁾ EGT C 14, 16.1.2001.

⁽²⁾ EGT C 268, 19.9.2000.

sionen ger uttryck för i denna artikel. Man bör dock överväga att ge mer detaljerad information om hur man kan säkerställa att konsumenterna inte vilseleds genom det sätt på vilket livsmedel märks, marknadsförs och presenteras. Det har t.ex. forskats mycket om vilken märkning konsumenterna behöver, och de ofta förekommande önskemålen om en grundläggande översyn av befintlig EU-politik när det gäller märkning (se slutsatserna från Europaparlamentets kontaktgrupp för livsmedelsfrågor) har inte behandlats i förslaget.

3.8. Artikel 9 ("Spårbarhet"). Kommittén framhäver principen att en livsmedelsprodukts väg skall kunna följas — steg för steg — från den ursprungliga produktionen till slutkonsumenten. Kommittén utgår ifrån att man i samband med det praktiska genomförandet av denna princip i de olika livsmedelssektorerna måste klargöra de finansiella konsekvenserna i ett motsvarande system och andra ännu obesvarade frågor.

3.9. Artikel 12 ("Krav på livsmedelssäkerhet"). Det behöver klargöras exakt hur texten i denna artikel förhåller sig till direktivet om allmän produktsäkerhet.

3.10. Mellan artikel 16 — ("Livsmedel som importeras till gemenskapen") och artikel 17 — ("Livsmedel som exporteras från gemenskapen") bör kommissionen överväga att foga in en artikel som behandlar s.k. transitvaror. I första ledet i artikel 16 anser kommittén att uttrycket "minst motsvarande krav" bör preciseras för undvikande av många olika tolkningar. När det gäller export av livsmedel och djurfoder enligt artikel 17 anser ESK att den bör ske i enlighet med de lagar och förordningar som gäller i importlandet, med Codex-bestämmelserna som lägsta nivå i de olika frågorna, utom när det finns tecken på att folkhälsan är i fara.

3.11. Artikel 19 ("Offentligt samråd"). Kommittén anser att denna artikel bör omformuleras enligt följande: "Samråd med parterna bör ske på ett öppet och effektivt sätt genom hela lagstiftningsprocessen när det gäller bestämmelser om livsmedel."

3.12. Artikel 20 ("Information till allmänheten"). Denna typ av potentiellt känslig information bör alltid vara korrekt och objektiv. "Myndigheterna" i rad 4 i artikeln bör definieras.

Avdelning III: Europeiska livsmedelsmyndigheten

3.13. Artikel 21 ("Myndighetens uppdrag"). Kommittén välkomnar det breda uppdraget men betonar att prioriteringar måste ske om arbetet skall kunna bedrivas effektivt. Det är

ESK:s åsikt att Europeiska livsmedelsmyndighetens uppgifter och ansvarsområden bör definieras på ett tydligt sätt och avgränsas väl. Att utvidga livsmedelsmyndighetens ansvarsområden till områden som skulle kunna äventyra dess centrala uppdrag bör undvikas.

3.13.1. ESK uttryckte redan i sitt yttrande om vitboken sin positiva inställning till att nutrition ingår som en integrerad del i Europeiska livsmedelsmyndighetens uppdrag, och hoppas att befogenheterna inom detta område klart definieras, och att dessa rör frågor om vetenskap med sikte på livsmedelssäkerhet. Hälsofrämjande åtgärder och liknande bör även fortsättningsvis vara kommissionens och dess specialiserade förvaltningsgrenars ansvar.

3.13.2. Europeiska livsmedelsmyndighetens ansvarsskyldighet behöver klargöras ytterligare. Utkastet till förordning tycks antyda att livsmedelsmyndigheten i sista hand endast är ansvarig inför kommissionen. Detta är inte i linje med ESK:s yttrande om vitboken, där kommittén menade att livsmedelsmyndigheten även skulle göras ansvarig inför Europaparlamentet och medlemsstaterna (se yttrandet om vitboken punkt 3.17).

3.13.3. I punkt 3 skulle ESK, för att säkerställa att livsmedelsmyndighetens yttranden och vetenskapens roll i beslutsprocessen erkänns formellt, vilja föreslå att livsmedelsmyndigheten konsulteras när det rör sig om beslut i livsmedelsfrågor, så att den vetenskapliga följdriktigheten och underbyggnaden i förslagen kontrolleras när de först presenteras och innan de slutgiltigt antas.

3.14. Artikel 22 ("Myndighetens uppgifter"). I fråga om punkt a anser ESK att kommittén ingår bland gemenskapsinstitutionerna. Enligt punkt 1 i kombination med artikel 39 ("Kommunikation") kommer allmänheten att direkt informeras av Europeiska livsmedelsmyndigheten när det gäller riskbedömningen av ett ärende, medan riskhanterare kommer att informera om rättsliga och andra åtgärder som skall vidtas i samma ärende. Detta ger upphov till viktiga frågor om medel och effektivitet i fråga om livsmedelsmyndighetens information, frågor som skulle kunna påverka dess trovärdighet hos allmänheten och, faktiskt, dess möjligheter att lyckas. Europeiska livsmedelsmyndigheten måste skapa respekt för omfattningen av de vetenskapliga resurserna, klokheten i bedömningarna och snabbheten i reaktionerna i brådskande fall. Den måste mycket snabbt vinna konsumenternas förtroende via befintliga media, och det är mycket viktigt att dra maximal nytta av att EU talar med en enda röst med stor auktoritet.

3.15. Artikel 23 ("Myndighetens olika organ"). Kommittén anser att de vetenskapliga organens ändring av terminologin i punkt d) kan leda till oklarheter för användarna, eller ses som en inskränkning av auktoriteten och möjligheten att snabbt erbjuda lämpligt tekniskt och vetenskapligt stöd på lång sikt.

3.16. Artikel 24 ("Styrelse"). Ett klagörande behövs när det gäller den troliga sammansättningen och de förfaranden/kriterier som skall användas när kandidater väljs ut. Som nämnts ovan skulle ESK vilja betona behovet av att ha företagare från den primära, sekundära respektive tertiära livsmedelssektorn i styrelsen, vilket skulle understryka den övergripande strategin i förhållande till livsmedelskedjan (se 1.7). Vi beklagar att varken ESK eller Regionkommittén omnämns, trots att båda har visat att våra bidrag är värdefulla när det gäller livsmedels-säkerhet. I samma syfte vill ESK rikta uppmärksamheten på punkt 7 tredje stycket, som redan behandlats i punkt 2.8.

3.17. Artikel 26.6 ("Rådgivande grupp") och artikel 27.8 ("Vetenskaplig kommitté och vetenskapliga paneler"). Kommissionens deltagande (riskhanterare) i den rådgivande gruppens möten (samt i den vetenskapliga kommittén, de vetenskapliga panelerna och i arbetsgrupperna enligt vad som anges i artikel 27) måste garantera den tydligt uttryckta viljan att göra klar åtskillnad på riskvärdering och riskhantering, och i detta syfte borde punkt 08 i samma artikel förstärkas. I punkt 26.1 borde även föranstaltas om biträdande företrädare. Det är svårt att se att en ensam företrädare skulle kunna säkerställa tillräcklig återkoppling och deltagande från största möjliga nationella nätverk.

3.18. Artikel 27 ("Vetenskaplig kommitté och vetenskapliga paneler"). ESK skulle vilja att det funnes en möjlighet att inrätta särskilda insatsgrupper för ärenden som inte uttryckligen kan hänföras till någon av de planerade panelerna. Artikel 27 borde även omfatta möjligheten att anordna hearingar. Panelernas benämningar borde göras mer flexibla så att de kan omfatta ämnen som konsekvenserna av förorening i livsmedelskedjan och överkänslighet mot livsmedel. ESK vill framhålla att det också behövs en expertgrupp som behandlar den känsliga frågan om traditionella produkter och livsmedelssäkerhet.

3.19. Artikel 28 ("Vetenskapliga yttranden"). Frågan uppstår om hur och av vem beslut kommer att fattas när det gäller prioriteringen av de många yttranden som livsmedelsmyndigheten anmodas avge.

3.20. Artikel 29 ("Motstridiga vetenskapliga yttranden"). Punkt 3 tycks ange att det i fall av motstridiga åsikter mellan riskbedömarna är riskhanteraren som fattar det slutgiltiga beslutet om riskbedömningen. Den som slutligen fattar avgörandet borde dock, vilket nämns i 2.10 ovan, vara Europeiska livsmedelsmyndigheten. I punkt 4 ges ingen lösning på denna typ av potentiell konflikt. Här behövs ytterligare klagöranden.

3.21. Artikel 32 ("Insamling av uppgifter"). ESK borde finnas med i förteckningen över de institutioner som nämns i punkt 6, organ som Europeiska livsmedelsmyndigheten skall delge sina resultat i fråga om insamlade uppgifter.

3.22. Artikel 33 ("Fastställande av nya risker"). ESK borde inbegripas bland de institutioner som delges information om nya risker.

3.23. Artikel 34 ("System för snabbt informationsutbyte"). ESK är medveten om den oro som flera av medlemsstaterna känner när det gäller hur Europeiska livsmedelsmyndigheten skall hantera systemet för snabbt informationsutbyte. Det måste vara absolut klart vad som menas med den "dagliga administrationen" av systemet, samt exakt vilken roll kommissionen respektive Europeiska livsmedelsmyndigheten skall ha.

3.24. Artikel 41 ("Konsumenter och andra berörda parter"). ESK kan konstatera att kommissionen har tagit fasta på kommitténs rekommendation om dialogen med konsumenter och berörda parter. ESK hoppas att den slutliga texten kan förbättras genom ett förtydligande om att dialogen med producenterna och aktörerna inom bearbetningsindustrin skall tryggas i hela livsmedelskedjan.

3.25. Artikel 42 ("Antagande av myndighetens budget") och artikel 44 ("Avgifter som myndigheten tar ut"). Kommittén anser att terminologin behöver ändras i vissa språkversioner för att göra klart att det inte handlar om skatter eller pålagor, utan om avgifter för tjänster. De avgifter som myndigheten tar ut för sina tjänster får aldrig äventyra dess oberoende och objektivitet. ESK skulle vilja ha en redovisning av vilka tjänster som Europeiska livsmedelsmyndigheten skulle kunna utföra som kan leda till att en avgift tas ut.

3.26. Artikel 48 ("Tredje lands deltagande"). ESK anser att de föreslagna bestämmelserna kunde ha gjorts mycket mer precisa och specifika p.g.a. att frågan är nära förestående och viktig.

Avdelning IV: Systemet för snabbt informationsutbyte, krishantering och nödsituationer

3.27. Artikel 53 ("Krisenhet"). Enligt ESK:s åsikt har krisenhetens roll i denna artikel kommit att handla för mycket om hantering av kriser som redan har uppstått. Det nämns ingenting om vad ESK anser vara mycket viktigare, nämligen förebyggande av kriser. Krisenheten bör alltså inte vara ett organ som inrättas först när en kris har uppstått, utan ett permanent organ som syftar till att förebygga krissituationer. Om en kris sedan skulle uppstå skulle krisenheten kunna förstärkas med ytterligare personal och resurser.

Avdelning V: Förfaranden och slutbestämmelser

3.28. Artikel 59 ("Medlingsförfarande"). Denna artikel verkar föra in ett särskilt klagomålsförfarande när det gäller frihandel i fall som rör livsmedelssäkerhet. ESK undrar om detta är nödvändigt och om det inte vore mer lämpligt att se över det generella förfarandet.

3.29. Artikel 60 ("Utvärdering"). Artikel 60.1 andra stycket anger att styrelsen skall studera slutsatserna från utvärderingen och därefter, om så krävs, ge kommissionen rekommendationer till förändringar av Europeiska livsmedelsmyndigheten och dess arbetsmetoder. Skulle inte styrelsen själv, efter en grundlig utvärdering av slutsatserna, ha en bättre utgångspunkt för att besluta hur man skall gå vidare? Så som artikeln är formulerad får man lätt intryck av att Europeiska livsmedelsmyndigheten i allt väsentligt endast är en underavdelning till kommissionen. ESK menar att denna utvärderingsrapport också bör presenteras för de andra EU-institutionerna, däribland ESK, och att hänsyn skall tas till kommentarer från institutionerna i de slutgiltiga slutsatserna.

3.30. Artikel 62 ("Europeiska läkemedelsmyndighetens behörighet"). Även om artikeln anger att förordningen inte påverkar "den behörighet som tilldelats Europeiska läkemedelsmyndigheten" skulle ESK — på samma sätt som i sitt yttrande om vitboken (se punkt 3.17 c) — vilja betona att Europeiska livsmedelsmyndighetens förhållande till Europeiska läkemedelsmyndigheten är särskilt viktigt, i synnerhet när det handlar om produkter som är gränsfall, där det alltså är svårt att avgöra om produkten är ett livsmedel eller ett läkemedel. Det vore på sin plats att ge ytterligare detaljer om hur detta förhållande kommer att se ut i praktiken. ESK anser också att en särskild artikel borde ägnas åt förbindelserna mellan Europeiska livsmedelsmyndigheten och Kontoret för livsmedels- och veterinärfrågor i Dublin.

4. Slutsatser

4.1. Som redan nämnts uppskattar kommittén kommissionens stora arbete med att utarbeta det aktuella förslaget. Det

visar att kommissionen lägger stor vikt vid frågorna om livsmedelssäkerhet. Att lägga fram en övergripande plan med förbättrade strukturer, en plan som inbegriper hela livsmedelskedjan och baseras på principer om öppenhet, hög kvalitet och tydlighet är ett initiativ som måste lovordas.

4.2. Om förordningens syfte skall uppnås måste man dock lägga ner mer arbete på att komma till rätta med oklarheten i vissa artiklar och principer, bristen på överensstämmelse mellan dokumentets olika delar samt bristen på tydlighet när det gäller uppdelningen av olika befogenheter.

4.3. Förordningen bör i första hand innehålla en plan för effektiva åtgärder. Den verkliga utmaningen är att göra saker och ting bättre än förut och öka det allmänna förtroendet för hela livsmedelskedjan. ESK avser att följa utvecklingen i framtiden för att säkerställa att verksamheten när det gäller livsmedelssäkerheten i första hand koncentreras på resultat och förebyggande åtgärder. Därför kommer kommittén att med jämna mellanrum utvärdera utvecklingen på området i syfte att säkerställa enhetlighet och en fortlöpande dialog om dessa frågor.

4.4. För att kunna utvärdera framstegen på livsmedelssäkerhetsområdet och för att kunna avgöra om det nya systemet lever upp till förväntningarna betonar ESK att det måste finnas utvärderingskriterier, t.ex. ökat/minskat förtroende från konsumenterna, uppkomst och hantering av livsmedelskriser, närmare samarbete mellan parterna osv.

4.5. Om det finns ett allmänt samförstånd om att Europeiska livsmedelsmyndigheten har en viktig roll att spela i framtiden menar ESK att detta bör föras till sin logiska spets, dvs. att Europeiska livsmedelsmyndigheten bör ges en roll i beslutsprocessen när det gäller livsmedel. Myndigheten bör då inrikta sig på att säkra den vetenskapliga underbyggnaden och den bör ständigt både inta en neutral position och göra en realistisk åtskillnad mellan riskbedömning och riskhantering. ESK tar gärna på sig uppgiften att förvandla dessa idéer till mer konkreta planer, och föreslår att man inrättar en gemensam arbetsgrupp för arbetet med dessa frågor. I arbetsgruppen kunde kommittén ingå tillsammans med de övriga EU-institutionerna och berörda parter.

Bryssel den 28 mars 2001.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Göke FRERICHs

*BILAGA***till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande**

Följande ändringsförslag avslogs men fick minst en fjärdedel av rösterna:

Punkt 3.8

Lägg till följande stycke:

"Man måste därför, beroende på om produkten är avsedd som människoföda eller djurfoder, fastställa olika kritiska tröskelvärden för de substanser och komponenter som ingår i produkterna i syfte att få till stånd ett system för spårbarhet som är genomförbart och kan fungera, framför allt för små och medelstora företag."

Motivering

Genom den föreslagna texten blir det möjligt att göra en rimlig tolkning av principen om spårbarhet, alltså att fastställa kritiska tröskelvärden för de substanser som ingår i olika produkter, och därmed en hjälp till aktörerna att uppfylla sina åligganden.

Resultat av omröstning

För: 24, emot: 63, nedlagda: 3.
